

Kérdések hazánk tőzegtelepeinek kutatása érdekében.

(L. »A hazai tőzegtelepek kutatása« cikket e füzet 315-ik lapján.)

1. Van-e, vagy vannak-e lakóhelyének környékén tőzeglápok (turjánok, turfák)? Dombos lápok-e ezek vagy sík lápok? (A sphagnum tőzegmohok halaványzöldek és megszáradva majdnem krétafehérek; a lombos mohok száraz állapotban barnák.)
2. Van-e az egyes lápoknak külön helyi nevök?
3. Mekkora minden egyes láp területe? Mennyi körülbelül a tőzegláp legnagyobb hosszúsága és mennyi legnagyobb szélessége?
4. Laposak-e vagy domborúk?
5. Lapályon fekszenek-e, vagy a magasban?
6. Ki a tőzegláp birtokosa?
7. Milyen vastag a tőzegláp közepében és milyen vastag a szélén?
8. Vannak-e a lápon nyílt vizek (tengerszemek, mocsarak, tavak, esetleg források)? Mekkora ezek mélysége?
9. Hány réteget lehet a lápban megkülönböztetni?
10. Nőnek-e a láp felszínén fák és milyenek?
11. Milyen növények tenyésznek leginkább a lápon? (Áfonya, sphagnum-moh vagy más [lombos] moh, zuzmó, sás nád.)
12. Találnak-e a tőzegen fatörzseket vagy fatuskókat? A láp melyik rétegében fordulnak azok elő? Ha egész törzsök vannak benne, csücsukkal egyformán fekszenek-e egyazon égtáj felé?
13. Milyen a tőzeg különböző rétegeinek színe?
14. A tőzeg melyik rétege a legjobb? A legalsó, a középső vagy a felső?
15. Van-e a láp legalsó rétegében sajátosság rugalmas, májszínű vagy szürkés-barna, gyakran földdel kevert tőzeg (májtőzeg)?
16. Mutatkozik-e a tőzeg falainak hasadékaiban vagy alul erekben vagy fészkekben fekete, rugalmas, egynemű anyag, a mely nedvesen megaludt vérhez hasonlít és a levegőn fekete, fényes vagy üveg nemű darabokra esik szét (Dopplerit)?
17. Előfordulnak-e a lápban homok-, agyag-, márga- vagy mésztufarétegek is?
18. Tud-e valamit mondani a láp vízének változó állásáról nyáron és télen?
19. Milyen színe van a lápból kifolyó víznek?
20. Élnek-e a láp vizeiben állatok?
21. Van-e a víznek valami sajátosság íze?
22. Előfordul-e a lápban vaskő? Felhasználják-e azt valamire?
23. Előfordulnak-e a lápban még egyéb ásványi anyagok? Szurokneműek- vagy sók-e, például keserűs, vasvitriol?
24. Milyen altalaj van a tőzeg alatt? Agyag, homok vagy kő? Látni-e ott nagyobb köveket, kavicsot?
25. Találtak-e már a lápban ősrészes tárgyakat? Igy például kőbaltákat, kőszilán-

kokat vagy egyéb kőszerszámokat, bronz-tárgyakat, agyagedényeket, emberi vagy állati csontokat, fogakat?

26. Fölhasználják-e már a tőzeget valamire? Milyen módon készítik elő a tőzeget felhasználásra? Áruba bocsátják-e a tőzeget? Mi az ára? Van-e ugyanazon lápban drágább meg olcsóbb tőzeg?

27. Vannak-e a lápban olyan helyek, melyek már azelőtt kivágattak, kihasítottak és azóta ismét benőttek?

28. Van-e lakóhelyének környékén rét, legelő vagy szántóföld, melyről tudja van, hogy ezelőtt láp volt? Van-e tudomása arról, hogy mi módon alakították át a lapot termőföldre?

29. Van-e tudomása valami mondáról, mely a vidékbeli láphoz van kötve? Ismer-e e vidékről régi följegyzéseket vagy térképeket? Előfordulnak-e a vidék lakosainak nyelvében a lápra vonatkozó hely- vagy személynevek?

Kérelem.

A tőzeglápok tudományos vizsgálata céljából kívánatos, hogy a lápból próbák küldessenek be. E próbák készítésében a következőkre kell figyelni:

1. A láp minden egyes rétegeből veendő próba és legcélszerűbb, ha a próba leginkább 1 köbdeciméter nagyságú kockákban vágatik ki.

E próbákat *nem szabad a napon szárítani*. Ezek *frissen* gyűjtendők és azonnal nedves mobba és papirosba csomagolandók miután cédulát tettünk melléje, a melyre *grafit-czerusával* pontosan följegyezzük, hogy melyik rétegből van a próba véve.

2. A lápban előforduló fatuskókból is beküldendő egynehány kis próba; szintűgy a lápban található gyümölcsökből és magvakból is. Ezek kis üvegbe teendők, a melyben kevés borsszeszal kevert víz van.

3. A lápban előforduló ásványi anyagokból is beküldendő néhány próba papirosba csomagolva.

4. A tőzeg altalajából (homok, agyag stb.) is küldendő kis próbák. Ha az altalaj agyag, ebből nagyobb mennyiség (körülbelül 2—3 kiló) küldendő be.

5. Ha a lápban a 25-ik számú kérdésben foglalt részletesi vagy ósvilági tárgyak találtak, azok beküldése is kívánatos.

A gyűjtött próbák gondosan csomagolandók, faladában olyformán helyezendők, hogy szállítás közben össze ne rázódjanak.

Minden küldemény és irat a Kir. Magyar Természettudományi Társulathoz (Budapest, V., Eötvös tér 1. sz.) küldendő, a mely a fentírt kérdéseket kívánatra könyvecske alakjában is megküldi azoknak, kik tüzetesebben óhajtanak szíves feleletökkel ez ügyhöz járulni.

A szállítás költségeit a Társulat viseli.

A TŐZEG-BIZOTTSÁG NEVÉBEN

Dr. Lengyel Béla,
e. titkár.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.